

Természetvédelmi prioritások és célkitűzések

Rábaköz

Terület neve:	Rábaköz
Terület kódja:	HUFH20001
Terület besorolása:	kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület
Kiterjedés:	5973 ha

Pioritás (SDF 4.2 Quality and Importance):

Kiemelt fontosságú cél a következő fajok/élőhelytípusok kedvező természetvédelmi helyzetének fenntartása:

Élőhelytípusok

- Meszes alapkőzetű féltermészetes száraz gyepek és cserjésedett változataik (*Festuco-Brometalia*) fontos orchidea-élőhelyei (6210)
- Pannon cseres-tölgyesek (91M0)
- Mészkedvelő üde láp- és sásrétek (7230)
- Kékperjés láprétek meszes, tőzeges vagy agyagbemosódásos talajokon (*Molinion caeruleae*) (6410)

Fajok

- Nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*) (1060)
- Zánótboglárka (*Maculinea nausithous*) (1061)
- Vértű-hangyaboglárka (*Maculinea teleius*) (1059)
- Sárga gyapjasszövő (*Eriogaster catax*) (1074)
- Szivárványos ökle (*Rhodeus sericeus*)*

Kiemelt fontosságú cél a következő fajok/élőhelytípusok kedvező természetvédelmi helyzetének helyreállítása:

Élőhelytípusok

- Pannon szikes sztyeppék és mocsarak (1530)
- Oligo-mezotróf állóvizek *Littorelletea uniflorae* és/vagy *Isoeto-Nanojuncetea* vegetációval (3130)
- Sík- és dombvidéki kaszálórétek (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*) (6510)
- Mészkedvelő üde láp- és sásrétek (7230)
- Kékperjés láprétek meszes, tőzeges vagy agyagbemosódásos talajokon (*Molinion caeruleae*) (6410)
- Hegyi kaszálórétek (6520)
- Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén *Quercus robur*, *Ulmus laevis* és *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* vagy *Fraxinus angustifolia* fajokkal (*Ulmion minoris*) (91F0)
- Pannon gyertyános-tölgyesek *Quercus petraea*val és *Carpinus betulusszal* (91G0)
- Pannon cseres-tölgyesek (91M0)

* Új jelölő faj.

Fajok

- Nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*) (1088)
- Díszes légivadász (*Coenagrion ornatum*) (4045)
- Kék pattanóbogár (*Limoniscus violaceus*) (1079)
- Szarvasbogár (*Lucanus cervus*) (1083)
- Erdei szitakötő (*Ophiogomphus cecilia*) (1037)
- Réti csík (*Misgurnus fossilis*) (1145)

Természetvédelmi célkitűzések (SDF 6.2 Management)

Általános célkitűzés:

- A Natura 2000 terület természetvédelmi célkitűzése az azon található, a kijelölés alapjául szolgáló közösségi jelentőségű fajok és élőhelytípusok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, fenntartása, helyreállítása, valamint a Natura 2000 területek lehatárolásának alapjául szolgáló természeti állapot, illetve a fenntartó gazdálkodás feltételeinek biztosítása.
- A nagyvad, elsősorban a vaddisznó és a szarvas, okozta természetvédelmi károk csökkentése.
- A területen található mesterséges élőhelyek (pl. szántók, szőlők, faültetvények) fokozatos átalakítása a termőhelynek megfelelő természetes élőhely-típussá.
- A természetközeli erdőművelési technológiák fokozatos bevezetése a teljes erdőterületen.

Specifikus célok:

Sík- és dombvidéki kaszálórétek (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*) (6510) és Hegyi kaszálórétek (6520)

- Állapotuk fenntartása évi egyszeri, mozaikos kaszálással vagy kíméletes, szakaszos legeltetéssel.
- Becserjésedésük és erdősödésük megakadályozása.
- A gyepfelszín károsodásának megelőzése.
- Az idegenforgalom és területhasználat okozta taposási kár mérséklése, illetve megszüntetése.
- Az állományokban élő özönnövények eltávolítása, illetve a megtelepedésük megakadályozása.

Kékperjés láprétek meszes, tőzeges vagy agyagbemosódásos talajokon (*Molinion caeruleae*) (6410) és Mészkedvelő üde láp- és sásrétek (7230)

- Állapotuk fenntartása (pl. Ebergöc) vagy javítása (pl. Nemeskér) évi egyszeri, mozaikos kaszálással.
- Becserjésedésük és erdősödésük megakadályozása.
- A gyepfelszín károsodásának megelőzése.
- Az idegenforgalom és területhasználat okozta taposási kár mérséklése, illetve megszüntetése.
- Az állományokban élő özönnövények eltávolítása, illetve a megtelepedésük megakadályozása.

Meszes alapközetű féltermészetes száraz gyepek és cserjésedett változataik (*Festuco-Brometalia*) (6210)

- A beerdősülés, a túlzott cserjésedés és a fűavar felhalmozódás megakadályozása a meglévő élőhelyeken, elsősorban legeltetéssel.
- Az állományokban élő özönnövények eltávolítása, illetve a megtelepedésük megakadályozása.

Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)* (91E0)

- A vízfolyások mentén meglévő az árnyaló állomány (égerligetek, puhafaligetek) megőrzése és az árnyalás folyamatos fenntartása min. 20-50m széles sávban (fatermelésből történő teljes kivonás) a vízfolyásokhoz kötődő élővilág (szitakötők, kérészek, halak) védelme érdekében
- Az állományokban meglévő, de ott természetes körülmények között nem élő fajok, elsősorban az özönnövények (pl. akác, bálványfa, gyalogakác, zöld juhar) eltávolítása, illetve megtelepedésük megakadályozása.

Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén *Quercus robur*, *Ulmus laevis* és *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* vagy *Fraxinus angustifolia* fajokkal (*Ulmion minoris*) (91F0)

- Folyamatos, a természetes erdőképnek (fajösszetétel, szerkezet, korosztály) megfelelő erdőborítás biztosítása az élőhely-típusoknak megfelelő termőhelyeken.
- A nagy kiterjedésű (>1-2 ha) fiatalosok, tarvágások és véghasználati területek kialakulásának megelőzése, a már meglévőkön természetes erdőképnek megfelelő erdők kialakítása.
- Az odvas fák, lábon száradó és földön fekvő holtfa jelenleginél nagyobb mennyiségben történő biztosítása (megőrzése) a hozzá kötődő állatvilág védelme érdekében.
- A vegyszeres gyomirtás (elsősorban siskanád és szeder ellen) megelőzése megfelelő erdőműveléssel az aljnövényzet védelme érdekében.
- Az állományokban meglévő, de ott természetes körülmények között nem élő fajok, elsősorban az özönnövények (pl. akác, zöld juhar, erdei fenyő, fekete fenyő, fekete dió) eltávolítása, illetve megtelepedésük megakadályozása.

Pannon gyertyános-tölgyesek *Quercus petraea*-val és *Carpinus betulus*-szal* (91G0), Pannon cseres-tölgyesek (91M0)

- Folyamatos, a természetes erdőképnek (fajösszetétel, szerkezet, koreloszlás) megfelelő erdőborítás biztosítása az élőhely-típusoknak megfelelő termőhelyeken.
- A nagy kiterjedésű (>1-2 ha) fiatalosok, tarvágások és véghasználati területek kialakulásának megelőzése, a már meglévőkön természetes erdőképnek megfelelő erdők kialakítása.
- Az odvas fák, lábon száradó és földön fekvő holtfa jelenleginél nagyobb mennyiségben történő biztosítása (megőrzése) a hozzá kötődő állatvilág védelme érdekében.
- A termőhelyen lévő homogén fenyvesek fokozatos átalakítása a termőhelynek megfelelő lombos vagy fenyőelegyes lombos állománnyá.
- A vegyszeres gyomirtás (elsősorban siskanád és szeder ellen) lehetőség szerinti megelőzése megfelelő erdőműveléssel az aljnövényzet védelme érdekében.
- Az állományokban meglévő, de ott természetes körülmények között nem élő fajok, elsősorban az özönnövények (pl. akác, zöld juhar, erdei fenyő, fekete fenyő, fekete dió) eltávolítása, illetve megtelepedésük megakadályozása.

Vízfolyások

- A vízfolyások természetes mederépítő és -bontó folyamatainak biztosítása.
- A szabályozott és mesterséges szakaszokon a természetes meder és vízjárás helyreállítása.
- A természetes árterületek rendszeres, a természetes vízjárásnak megfelelő, időszakos elöntésének biztosítása, ahol ez lehetséges.
- A természetes mederárnyékolás helyreállítása partmenti ligeterdők

telepítésével vagy spontán erdősődéssel.

- A vízfolyások mentén terjedő japánkeserűfű-fajok elterjedésének visszaszorítása.

Denevér fajok (*Myotis myotis*)

- Az denevérállomány faunisztikai felmérése és az egyes fajok gyakoriságának megállapítása.
- A búvóhelynek alkalmas odvas fák megőrzése az erdészeti munkák során.

Kék pattanóbogár (*Limoniscus violaceus*)

- Idős, odvas, korhadó faegyedek kímélete, fenntartása a fenntarthatóság végső határáig.
- Az állomány felmérése és a faj számára alkalmas faegyedek felmérése.

Sárga gyapjasszövő (*Eriogaster catax*)

- Töviskés cserjés (kökény, galagonya, vadvörte) állományok, szegélyek, mezsgyék, csoportok fenntartása, kímélete, a záródás megakadályozása mellett, rendszeres gyéritéssel.
- A cserjésedő legelőn élő jelentős állományok esetében biztosítani kell a ritka (3-10%) kökényes-galagonyás cserje borítás fennmaradását, folyamatos legeltetéssel, taposással és rágással megakadályozva a cserjék záródását.

Nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*)

- Az ismert élőhelyeken és potenciális előfordulási területeken a vízfolyások, csatornák, vízállások mentén a parti növényzet kímélete.
- Kaszálások alkalmával a mélyebb fekvésű, vizes foltokon menedék területek fennhagyása.
- Megfelelő vízellátottság biztosítása, a vízelvezetés megszüntetése.

Zanótboglárka (*Maculinea nausithous*) és vérfű-hangyaboglárka (*Maculinea teleius*)

- Az ismert populációk élőhelyein mozaikos kaszálás alkalmazása, jelentős arányú menedék területek fennhagyásával.
- Kaszáláskor a szegélyek kímélete, árnyékoló állomány (cserjék) meghagyása foltokban.
- Özönfajok (főként magas aranyvessző) terjedésének megakadályozása, illetve visszaszorítása.
- Az élőhelyek elnádásodásának visszaszorítása.
- Megfelelő vízellátottság biztosítása, a vízelvezetés megszüntetése.

Díszes légivadász (*Coenagrion ornatum*)

- Az élőhelyül szolgáló áramló kisvizek, csatornák, vízfolyások állapotának megőrzése, kotrás beszüntetése, a beállt vízi és vízparti növényzet kímélete.
- A környező agrárterületekről a szennyező anyagok bemosódásának megakadályozása, pufferzónák kialakítása.

Erdei szitakötő (*Ophiogomphus cecilia*)

- A potenciális élőhelyül szolgáló vízfolyások vízminőségének megőrzése, illetve javítása.
- Az élőhelyi változatosság fenntartása, különösen az eltérő áramlású terek fenntartása, illetve kialakulásuk elősegítése elsősorban a durva homok-sóder frakcióban.
- A part menti árnyaló állományok fenntartása, megőrzése.
- A vízfolyások tápanyag terhelésének és szennyezésének csökkentése pufferzóna fenntartásával és/vagy kialakításával, illetve a pontszerű szennyezőforrások felszámolásával.

Balin (*Aspius aspius*)

- Nyílt vízfelület esetén a hínár növényzet megtelepedésének megsejtése.
- Megfelelő faji összetételű, és korosztály eloszlású halállomány fenntartása.

Réti csík (*Misgurnus fossilis*)

- Növényzetben gazdag, iszapos aljzatú öblök, csatornák, kisvizek fenntartása.
- Az állományt veszélyeztető kotrások káros hatásainak csökkentése.

Vágó csík (*Cobitis taenia*)

- Eltérő áramlású terek fenntartása, kialakítása.
- Az állományt veszélyeztető kotrások káros hatásainak csökkentése.

Szivárványos ökle (*Rhodeus sericeus amarus*)

- Kagylók számára alkalmas aljzatú és oxigén ellátottságú, növényzetben gazdag vizek fenntartása.

Ebergőci láprét

- A terület esetében kiemelt fontosságú a térségben egyedi élővilág fenntartása kíméletes mozaikos kaszálással.
- Az élőhelyek ökológiai vízigényének (időszakos és/vagy állandó vízborítás) biztosítása.
- Az élőhelyeket kiszárító mesterséges objektumok (árkok, csatornák) felszámolása vagy szabályozhatóvá alakítása.
- A láprétbe beékelődő erdők és szántók gyeppé alakítása.
- Özönnövények, különösen a magas aranyvessző visszaszorítása.
- A környező mezőgazdasági területekről a tápanyag-bemosódás csökkentése vagy megszüntetése.
- A területen gépjárművel történő közlekedés káros hatásainak mérséklése (kivéve a terület fenntartását végző gépjárművek).

Iváni szikesek (Pannon szikes sztyeppék és mocsarak (1530))

- A hagyományos, mozaikos legeltető-kaszáló használat helyreállítása.
- A legelőkön meglévő idős fák lehető legtovább történő megőrzése, illetve az elpusztuló idős fák folyamatos pótlása.
- A legelőkön megjelenő töviskes-cserjés társulások kímélete, megőrzése, a záródás megakadályozásával és rendszeres visszaszorítással, lehetőleg legeltetéssel.
- A legelő területén megjelenő nem őshonos fajok eltávolítása.
- A területen gépjárművel történő közlekedés káros hatásainak mérséklése (kivéve a terület fenntartását végző gépjárművek).